

та широкому охопленню аудиторії. Водночас, вони стикаються з певними викликами, які пов'язані з відсутністю фізичного контакту з товаром, необхідністю формувати довіру споживачів і протидіяти сучасній жорсткій конкуренції.

Для забезпечення стійкого розвитку інтернет-магазинам важливо впроваджувати інноваційні технології, адаптуватися до змін у споживчій поведінці та створювати унікальну цінність для клієнтів. Це дозволить їм не лише залишатися конкурентоспроможними, але й закріпити свою роль як ключового гравця у сучасній економіці.

Список використаних джерел:

1. Євтушенко Д.Д. Е-бізнес, електронна комерція, інтернет-торгівля: сутність та взаємозв'язок понять. *Бізнес-інформ*. 2014. № 8 С. 184–188.
2. Маєвська А.А. Електронна комерція і право. Харків, 2010. 256 с.
3. Ардаскіна Т.М., Стрельчук Є.М., Тершко Ю.В. Електронна комерція. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 244 с.
4. Юдін О.М., Макарова М.В., Лавренюк Р.М. Системи електронної комерції: створення, просування і розвиток. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 201 с.

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Максимович А. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОЛАННЯ РИЗИКІВ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день, в умовах політичної та економічної ситуації, підприємства в Україні стикаються з низкою серйозних ризиків, які загрожують їхній стійкості та ефективності. Україна з початку 2014 року, а особливо після початку повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року, переживає надзвичайно складний період, що робить цю тему надзвичайно актуальною. В умовах війни багато підприємств зазнали значних збитків, частина була змушена припинити свою діяльність або скоротити обсяги виробництва, через ряд фінансових та соціальних проблем.

Одночасно з цими проблемами, виникають нові можливості для розвитку бізнесу, особливо в сфері цифрових технологій, оскільки інновації допомагають адаптуватись до таких умов. Цифровізація бізнес-процесів стає необхідністю,

щоб забезпечити безперервність роботи підприємств, зменшити витрати та забезпечити конкурентоспроможність на ринку. Проблема ризиків, з якими стикається бізнес під час умов війни та економічної кризи в Україні, привернула увагу численних науковців, економістів та підприємців. Вони розглядали економічні наслідки війни як для підприємств, так і для країни загалом, акцентуючи увагу на необхідності адаптації бізнесу до зовнішніх змін [1], розглядали конкретні механізми підтримки малих і середніх підприємств під час економічних криз [2]. Дослідження Гуменюка О.В. і Федоренка М.С. є також важливими для розуміння сучасних проблем і можливих рішень для бізнесу в Україні в умовах війни та економічної кризи [3; 4].

Основною метою дослідження є визначення основних ризиків, з якими стикається бізнес під час умов війни та економічної кризи в Україні, та аналіз напрямків цифровізації, що допоможуть зменшити ці ризики. Ми прагнемо виявити найбільш ефективні стратегії, що можуть бути використані для підтримки функціонування бізнесу в кризових умовах. Напрями цифровізації, які можуть допомогти бізнесу у адаптації до нових умов – автоматизація процесів управління, розвиток електронної комерції, впровадження систем для управління віддаленою роботою та моніторингу фінансових потоків. Автоматизація процесів управління може бути використана для зменшення витрат та підвищення ефективності бізнесу. Завдяки впровадженню автоматизованих систем, підприємства мають змогу знизити ризик помилок та залежність від людського фактора. Однак, впровадження таких систем вимагає значних капіталовкладень напочатку, що може викликати складнощі [2].

Розвиток електронної комерції є також важливим напрямом, бо в умовах війни, традиційна торгівля може бути обмежена через небезпеку. Онлайн-платформи дозволяють підприємствам продовжувати діяльність, однак це потребує налаштування надійних онлайн-платежів, логістики та забезпечення безпеки даних, що може стати проблемою для деяких підприємців [3].

Багато працівників змушені працювати з дому або з інших віддалених місць, вирішенням цієї проблеми є впровадження систем для управління віддаленою роботою. Підприємства повинні використовувати інструменти для моніторингу продуктивності та управління проектами, хоча це може ускладнити контроль за виконанням роботи, знизити соціальні зв'язки між працівниками [1].

Правильне управління фінансами також важливе для бізнесу в умовах економічної нестабільності, впровадження фінансових систем дозволяє оперативно реагувати на зміни. Аналіз показав, що перехід бізнесу до форми електронної комерції дозволить позбутися або значно зменшити вплив на такі економічні ризики:

1) операційні ризики, як ризики людських помилок, ризики фінансових страт на утримання персоналу, додаткові витрати на експлуатацію основних фондів;

2) фінансові ризики, як ризики шахрайства та крадіжок готівки, ризик касових розривів тощо;

3) комерційні ризики, як ризики зменшення залежності від одного постачальника, мінімізує обсяги надлишкового товару або створення дефіциту запасів, дозволяє краще здійснювати контроль якості;

4) ринкові ризики, як ризики залежності від локальної купівельної спроможності, реагування на регіональні умови, що супроводжуються кризами або регіональними обмеженнями;

5) репутаційні ризики, як ризики більш швидке реагування на проблеми, що виникають в момент продажу та взаємодії з клієнтами, що формує публічний позитивний імідж та позиціонує компанію як відповідальну та дружню до середовища.

За результатами дослідження можна зробити висновок, що цифровізація бізнесу є не лише трендом, а необхідністю для адаптації бізнесу в умовах війни та економічної кризи, впливаючи на ризиковість та додаткові втрати. Ключовими напрямками, які допоможуть зменшити ризики для бізнесу є впровадження автоматизованих систем, електронної комерції, інструментів для моніторингу фінансів та віддаленої роботи.

Список використаних джерел:

1. Давидов Л.І. Економіка війни. Київ: Наукова думка, 2021. С. 45–67.
2. Лукін І.І. Вплив економічної кризи на підприємства малого та середнього бізнесу. Львів: ЛНУ, 2022. С. 22–39.
3. Гуменюк О.В. Цифровізація бізнесу в умовах економічної нестабільності. Київ: Економіка, 2022. С. 12–25.
4. Федоренко М.С. Економічні стратегії для малого бізнесу під час війни. Харків: ХНУ, 2023. С. 74–89.